

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
Participation in School Administration under Khon Kaen Primary
Educational Service Area Office 4

จักรี ไชยะเวช* และ วานิช ประเสริฐพร**

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

Chakree Chaiyawet* and Vanich Prasertphorn**

Graduate Student of Master Degree Program in Educational Administration, Faculty of Education
Northeastern University*

Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Northeastern University**

Corresponding author E-mail: Chakreelac2536@gmail.com

(Received: May 3, 2023; Revised: June 20, 2023; Accepted: July 6, 2023)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในปีงบประมาณ 2565 จำนวน 316 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน และครูผู้สอน จำนวน 280 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane, 1973) ด้วยวิธีการแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และวิธีการอย่างง่าย ด้วยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ลักษณะประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามมีค่าระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-Test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า ขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

Abstract

The purposes of this research were: 1) to investigate participation in school administration under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, and 2) to compare participation in school administration under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, categorized by school size and work experience. The sample group consisted of 316 school administrators and teachers selected using the Stratified Random Sampling method. The tool used in this research was a closed-ended questionnaire, which included checklist and rating scale questions divided into 5 levels, with the index of consistency between the questions ranging from 0.60 to 1.00 and an overall confidence level of 0.88. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-Test, and One-Way ANOVA.

Results revealed that 1) The overall level of participation in school administration under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4 was rated as high. When considering each aspect individually, it was found that all aspects were rated highly, with personnel management receiving the highest rating followed by academic administration, budget management, and general administration, respectively. 2) The comparative analysis of participation levels in school administration under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, categorized by school size and work experience, revealed significant differences. School size and work experience both showed statistically significant differences in the level of participation in school administration at a significance level of .05.

Keywords: Participation, School Administration, Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในยุค Thailand 4.0 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมด้วยกระบวนการวิจัย และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศ และเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของทุกคนโดยเฉพาะในสังคม ประชาธิปไตย โดยให้ความสำคัญกับกลไกการมีส่วนร่วม โดยยึดถือว่าการมีส่วนร่วมเป็นพลังสำคัญที่จะพัฒนาการศึกษา โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการบริหารการศึกษา เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขณะที่ Riggio (2020) นักจิตวิทยาองค์กร ได้กล่าวถึง การบริหารองค์กรไว้ว่า การพัฒนาสังคมแวดล้อมภายในองค์กรให้น่าอยู่จะส่งผลต่อความสุข ของบุคลากร และหากคุณภาพชีวิตของคนในที่ทำงานแวดล้อมไปด้วยความสุข มีความสัมพันธ์ที่ดี ทั้งกับเพื่อนร่วมงานและ เจ้านาย คนเหล่านี้จะมีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน และมีพลังใจดี ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงานที่ดีให้กับองค์กร การมีส่วนร่วมภายในองค์กรถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ การให้อำนาจบุคลากรทุกคนในการออกความคิดเห็นในการทำงานนั้น จะได้รับการระบุปัญหาที่พบได้อย่างตรงจุด และสามารถร่วมกันเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันภายในองค์กร เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่ดียิ่งขึ้น

สมบัติ นามบุรี (2562) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์กร ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง การมีส่วนร่วม จะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการ ดำเนินการและร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่ม และเป็นการเสริมสร้าง

ความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย อีกทั้งในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) เป็นพันธกิจที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน เนื่องจากรัฐต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมาก ในการจัดการศึกษาที่ต้องครอบคลุมทุกช่วงวัย ทุกระดับการศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย สนองความต้องการและความจำเป็นของแต่ละบุคคล และสนองยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560-2579) และความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐจึงต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ให้เข้าร่วมจัดการศึกษา เสนอแนะ กำกับติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ตามความพร้อมเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม

แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดการศึกษาไปสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานให้เป็นตามนโยบายที่โรงเรียนเป็นฐานและการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเสมอภาคและทั่วถึง มีคุณภาพตามมาตรฐาน และได้กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2565 เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานการจัดการศึกษา โดยมีกลยุทธ์และจุดเน้นด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา ที่ต้องการพัฒนาความเข้มแข็งของสถานศึกษาในด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์การการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมการบริหารโดยมีสถานศึกษาเป็นฐาน เข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู โดยมีการแบ่งสัดส่วนงานให้แต่ละฝ่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา และหาแนวทางปฏิบัติร่วมกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อให้ได้สารสนเทศให้ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการและครู ได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการบริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างความสามัคคีในองค์การและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น การพิจารณาแก้ปัญหาและการตัดสินใจร่วมกันภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารแบบมีส่วนร่วมอันส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในปีงบประมาณ 2565 จำนวน 1,795 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในปีงบประมาณ 2565 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane, 1973)

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 316 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน และครูผู้สอน จำนวน 280 คน ด้วยวิธีการแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และวิธีการอย่างง่ายด้วยการจับสลาก

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัย การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริหารงานวิชาการ 2) ด้านบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านบริหารงานทั่วไป

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริหารงานวิชาการ 2) ด้านบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านบริหารงานทั่วไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS และเสนอค่าสถิติการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณของผู้ตอบแบบสอบถาม ไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการทดสอบสมมติฐาน ใช้สูตร t-test และ f-test แบบ Dependent Sample โดยการทดสอบและวิเคราะห์เนื้อหาเสนอข้อมูลโดยค่าสถิติและความเรียง

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 สรุปผลวิจัย ดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านบริหารงานวิชาการ	4.11	0.52	มาก
ด้านบริหารงานงบประมาณ	4.11	0.50	มาก
ด้านบริหารงานบุคคล	4.11	0.53	มาก
ด้านบริหารงานทั่วไป	4.10	0.56	มาก
ภาพรวม	4.11	0.46	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.53$) ด้านบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.52$) ด้านบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.50$) และด้านบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.53$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ดังตารางที่ 2-3 ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา						f	Sig.
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านบริหารงานวิชาการ	4.00	0.57	4.25	0.45	3.85	0.45	11.748	.000
ด้านบริหารงานงบประมาณ	4.00	0.50	4.26	0.42	3.76	0.59	11.748	.000
ด้านบริหารงานบุคคล	3.98	0.58	4.26	0.44	3.81	0.38	16.507	.000
ด้านบริหารงานทั่วไป	4.02	0.57	4.22	0.54	3.78	0.45	9.309	.000
รวม	4.00	0.47	4.25	0.41	3.80	0.37	18.327	.000

*มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษา	1 - 10 ปี			11 ปีขึ้นไป			t	Sig.
	n	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านบริหารงานวิชาการ	132	4.09	0.54	184	4.13	0.51	-0.656	0.512
ด้านบริหารงานงบประมาณ	132	4.14	0.49	184	4.09	0.51	0.996	0.320
ด้านบริหารงานบุคคล	132	4.17	0.51	184	4.07	0.54	1.699	0.090
ด้านบริหารงานทั่วไป	132	4.13	0.59	184	4.08	0.54	0.858	0.391
รวม		4.13	0.46		4.09	0.46	0.802	0.423

*มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผล ดังนี้

5.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีการประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งของบุคลากร รวมถึงมีการกำหนดนโยบายวางแผนงานและจัดสรรอัตรากำลังของครูและบุคลากรให้เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติและผู้บริหาร ส่งเสริมให้ครูได้รับสวัสดิการที่เหมาะสม เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทั้งการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การร่วมตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจ อีกทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยส่วนมากเป็นผู้บริหารที่พร้อมรับการปรึกษาหารือหรือการ รับฟังความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงการรับผิดชอบในงานต่าง ๆ ทั้งงานด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงาน งบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านบริหารงานทั่วไป และสนับสนุนการจัดการศึกษาที่จะเกิดประโยชน์สูงสุด แก่สถานศึกษา สอดคล้องกับ เพ็ญพิศ ผาพองยูน (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า บริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมและรายด้านมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้าน ที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล และสอดคล้องกับ ไชยภิดา คล้ายหนองสรวง (2558) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

5.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน อภิปรายผลได้ ดังนี้

5.2.1 ขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน พบว่า มีระดับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และสามารถสื่อสาร รวมถึงสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ชุมชนได้เป็นอย่างดีมากกว่า สอดคล้องกับศึกษาของ พาติสสะห์ เดเบาะ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครู ในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ระดับการศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ เพ็ญพิศ ผาพองยูน (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

5.2.2 ประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป มีมุมมองในการพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุภาวดี ใจภักดี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับเพ็ญพิศ ผาพองยูน (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา นำการมีส่วนร่วมไปใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ประสานงาน และประชาสัมพันธ์กับหน่วยงาน ชุมชน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนา เพราะผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมการพัฒนาด้านเครือข่ายการศึกษา จัดระบบการบริหารและพัฒนางานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ร่วมมือกับครูผู้สอนช่วยกัน กำกับดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความปลอดภัยในสถานศึกษา

6.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของสถานศึกษา และได้มีโอกาสกำหนดแผนงานการใช้งบประมาณตามโครงการ/กิจกรรมที่ต้องการในรูปแบบคณะกรรมการ เพราะผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำรองลงมา คือ ด้านบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนงบประมาณของสถานศึกษา การตรวจสอบระบบบริหารการดำเนินงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ ผู้บริหารควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปตามแนวทางการพัฒนามตามแผนหรือนโยบายของสถานศึกษาที่ร่วมกัน วางไว้ อีกทั้งจัดทำแผนกลยุทธ์ กรอบประมาณการรายจ่ายแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นหลัก รวมทั้งให้ครูมีส่วนร่วมในการรักษา ความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของสถานศึกษา และทรัพยากรทางการศึกษาอื่น ๆ

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำองค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาไปใช้ในการวิจัยการดำเนินงานของสถานศึกษาในรูปแบบวิจัยแบบกรณีศึกษาเพื่อให้ได้แนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices) เป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษานำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานต่อไป

7. รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พริกหวานกราฟฟิค.
- พาตีเฮงห์ เดเบาะ. (2562). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3* [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- เพ็ญพิศ ผาพองยูน. (2560). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. วิทยาลัยสันตพล.

สุภาวดี ใจภักดี. (2563). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 11(2), 16-34.

สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(1), 183-197.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.

Brightside People Team. (2563). *3 แนวทางสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงาน เพื่อพองค์กรให้เป็นที่ที่อยู่แล้วสุขใจ*.
<https://bit.ly/40XJNh9>

ภาษาอังกฤษ

Yamane, T. (1973). *Statistics: an Introductory Statistic* (Second Edition). Harper & Row Publishing.